

Sygn. akt II Ca 706/16, II Cz 875/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dorota Krawczyk (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C.

przeciwko A. P. (1)

o uznanie umowy za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanego i zażalenia powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb.

z dnia 29 czerwca 2016 roku, sygn. akt I C 1934/15

1. oddala apelację;

2. z zażalenia powoda zmienia zaskarżone postanowienie zawarte w punkcie drugim wyroku w ten sposób, że zasądzoną kwotę 6.992,00 złote podwyższa do kwoty 8.372,00 (osiem tysięcy trzysta siedemdziesiąt dwa) złote;

3. zasądza od pozwanej A. P. (1) na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. kwotę 3690,00 (trzy tysiące sześćset dziewięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

4. przyznaje na rzecz adwokata K. R. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w P. kwotę 4.428,00 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu odwoławczym, którą nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Tryb.

SSO Paweł Hochman

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSO Dorota Krawczyk

Sygn. akt II Ca 706/16, II Cz 875/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim

1. uznał za bezskuteczną w stosunku do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. umowę o podział majątku wspólnego zawartą 19 maja 2014 roku w formie aktu notarialnego sporządzonego przez notariusz M. K. - rep. A nr(...) pomiędzy K. P. i A. P. (1);

2. zasądził od pozwanej A. P. (1) na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. kwotę 6.992,00 zł .

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

K. P. w miejscu swojego zamieszkania prowadził przedsiębiorstwo transportowe. Działalność gospodarczą rozpoczął w 2010 roku, kiedy to przedsiębiorstwo dysponowało jednym samochodem ciężarowym, zaś w dalszych okresach liczba samochodów zwiększała się do 6 sztuk. Zapotrzebowanie na olej napędowy do ciężarówek od 2013 roku zapewniała powódka - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w C.. Za pierwsze dostawy powódka otrzymała pieniądze w terminie, zaś z końcem roku nastąpiły opóźnienia w terminie płatności i w końcu brak zapłaty za dostarczony towar. Postępowania egzekucyjne wobec K. P. okazały się bezskuteczne.

K. P. i A. P. (2) są małżeństwem od 2002 roku, a ich małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód w 2016 roku.

W dniu 19 maja 2014 roku przed notariuszem w P. K. P. i A. P. (1), w formie aktu notarialnego zawarli umowę ustanowienia rozdzielności majątkowej oraz umowę o podział majątku wspólnego. Zgodnie z treścią aktu małżonkowie dokonali podziału majątku wspólnego w ten sposób, że własność zabudowanej nieruchomości rolnej położonej we wsiach K. Ż. i A. w gminie Ł., w powiecie (...), o powierzchni 7,9539 ha, składającą się z działek o numerach ewidencyjnych: (...)nabywa A. P. (1). Strony umowy określiły wartość majątku na łączną kwotę 135.000,00 zł oraz oświadczyły, iż nie dokonują pomiędzy sobą żadnych dopłat.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Częstochowie, w dniu 8 kwietnia 2014 roku, w sprawie o sygnaturze akt V GNc 75/14 zasądzono od K. P. na rzecz powoda kwotę 138.613,67 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz obciążono K. P. kosztami sądowymi w kwocie 1.733 zł. kosztami zastępstwa procesowego w wysokości 3.617 zł. Klauzula wykonalności wskazanemu orzeczeniu została nadana w dniu 13 czerwca 2014 roku. Powyższy tytuł wykonawczy opatrzony klauzulą wykonalności stanowił podstawę wszczęcia egzekucji przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Tryb. sygn. akt Km 121/15 (poprzednia sygnatura (...)). Prowadzone postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji postanowieniem z dnia 24.04.2015 roku. W dniu 28.04.2014 roku został złożony przez powoda wniosek o wszczęcie postępowania zabezpieczającego na podstawie powyższego nakazu zapłaty (postępowanie w sprawie (...)).

A. P. (1) do 2016 roku była żoną K. P.. Obecnie są po rozwodzie. Oboje są rodzicami trójki dzieci. A. P. (1) nie pracuje, zajmuje się gospodarstwem rolnym i wychowaniem dzieci. Wraz ze swoją koleżanką pozwana pomogła mężowi przy rozpoczęciu działalności gospodarczej, przy zakładaniu konta bankowego przez Internet. Firmowe sprawy księgowe prowadziło biuro rachunkowe. Kiedy K. P. miał jeden samochód ciężarowy pozwana otrzymywała od męża do 5.000 zł miesięcznie na utrzymanie domu i dzieci. Z czasem ilość samochodów zwiększała się, natomiast pieniędzy pozwana otrzymywała coraz mniej od męża, aż do czasu, gdy w ogóle przestał je przynosić do domu. W domu bywał również coraz rzadziej.

Adresowane do K. P. i doręczane na wspólny adres pozwanej i jej męża przesyłki listowe, od komornika i z sądu przychodziły kilkakrotnie. Pozwana nie otwierała przychodzących przesyłek, które tylko odbierała i przekazywała mężowi, w sposób z nim ustalony. Na pytania małżonki o korespondencję pochodzącą od komornika mąż pozwanej tłumaczył, iż są to pisma dotyczące kierowców pracujących w firmie transportowej, dotyczące potrąceń z ich wynagrodzenia za pracę, które musi dostarczyć do biura rachunkowego. Z uwagi na romans z inną kobietą pozwana zażądała rozdzielności majątkowej i podziału majątku. Przy załatwianiu wypisu z ksiąg wieczystych potrzebnych do sporządzenia aktu notarialnego pozwana dowiedziała się o wpisanej na rzecz ZUS hipotece przymusowej w kwocie

66.650,00 zł. Mąż pytany o dług w ZUS oraz inne długi w przedsiębiorstwie zbywał pozwaną i wskazywał, że jakieś niewielkie zaległości w firmie są, ale sam sobie z nimi poradzi.

Do czasu wyrokowania w niniejszej sprawie K. P. nie zaspokoił względem powoda wierzitelności wynikającej ze wskazanego nakazu zapłaty.

W zeznaniach pozwanej, dotyczących braku wiedzy pozwanej o zadłużeniu męża i w efekcie jej nieświadomości działania z pokrzywdzeniem wierzycieli podkreślić należy, iż w świetle art. 527 § 3 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Domniemanie prawne ustanowione w powołanym przepisie jest domniemanie wzruszalnym, oznacza to może być ono obalone przez przeciwnika procesowego dowodem przeciwnym. W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik pozwanej nie zdołał jednak tego uczynić. W niniejszym stanie faktycznym nie niweczy bliskości stosunku fakt sporadycznego przebywania w domu byłego już męża pozwanej. Stosunek pomiędzy małżonkami był bliski, gdyż mąż pozwanej w początkowym okresie prowadzenia działalności transportowej przekazywał pozwanej pieniądze na utrzymanie, mieszkali razem i wychowują trójkę dzieci. Stosunek bliskości w rozumieniu art. 527 § 3 k.c. to taki stosunek bliskości istniejący pomiędzy dwiema osobami, uzasadniony posiadaniem przez jedną z tych osób informacji o kondycji finansowej drugiej osoby. Najczęściej taki stosunek jest rezultatem powiązań rodzinnych w postaci pokrewieństwa, powinowactwa czy małżeństwa. Stosunek bliskości może także uzasadniać przyjaźń, konkubinat, narzeczeństwo, jak również wdzięczność czy wspólność interesów majątkowych albo osobistych. Do zakresu „stosunku bliskości” zaliczyć należy relacje, które charakteryzują się wyższym stopniem zażyłości, ponadprzeciętnym. Z istoty swojej powiązania rodzinne są relacjami bliskimi (tak Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 15 stycznia 2015 r., sygn.. akt I ACa 434/14, Lex 1740688)

Z uwagi na zasadność roszczenia powoda, powództwo podlegało uwzględnieniu.

W niniejszej sprawie powód, jako wierzyciel żądał udzielenia mu ochrony przez Sąd przed niewypłacalnością dłużnika w oparciu o przepisy regulujące skargę pauliańską, tj. art. 527 k.c. - art. 534.

Zgodnie z brzmieniem art. 527 k.c. gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Zatem do przesłanek ochrony pauliańskiej należą: 1) istnienie roszczenia wierzyciela które może być dochodzone przed sądem; 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią; 3) skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika wierzyciel został pokrzywdzony; 4) czynność dokonana przez dłużnika była ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela; 5) skutek tej czynności osoba trzecia uzyskuje korzyść majątkową; 6) osoba trzecia o świadomości pokrzywdzeniu wierzycieli wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Wskazane przesłanki muszą zaistnieć kumulatywnie, zaś ciężar ich udowodnienia spoczywa na wierzycielu żądającym ochrony - zgodnie z regułą zawartą w art. 6 k.c. Pewnym ułatwieniem dowodowym dla powoda są zawarte w kolejnych jednostkach redakcyjnych przepisu art. 527 k.c. domniemanie prawne. Zgodnie z brzmieniem pierwszego domniemanie - czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (art. 527 § 2 k.c.). Natomiast jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w' bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 3 k.c.).

W zasadzie pozwana niewiele wiedziała o działalności swojego męża, nie wiedziała co przewoził samochodami ciężarowymi jej mąż, wiedziała tylko, że jeździ dla jakiejś spedycji, ale szczegółów nie potrafiła podać. Sprawy księgowości firmy prowadziło biuro rachunkowe. Pozwana wskazywała, że na początku działalności jej męża dostawała od niego pieniądze, później wraz z powiększaniem się floty samochodów ciężarowych tych pieniędzy było coraz

mniej. Pozwana w swych zeznaniach wskazywała, że mąż nie informował jej co dzieje się w firmie. Pomimo, że często pytała swojego go o przyczynę braku pieniędzy, to od męża uzyskiwała informacje, że ten musi inwestować w firmę dla jej rozwoju. W czasie kiedy pozwana dowiedziała się o romansie swojego męża zażądała zawarcia umowy majątkowej - chciała na własność nieruchomości należącą do ich majątku wspólnego. W czasie podpisywania aktu notarialnego pozwana wiedziała już o zadłużeniu swojego męża wobec ZUS, gdyż na nieruchomości należącej do ich małżeńskiej wspólności majątkowej była wpisana hipoteka przymusowa zabezpieczająca zadłużenie wobec ZUS i mimo to do zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej i podziału majątku doszło. Wskutek podziału majątku cały majątek wspólny małżonków otrzymała pozwana. Z zeznań K. P. wynika wyraźnie, iż wiedząc o swoich długach bez wahania zgodził się na treść umowy majątkowej wskazanej przez pozwaną. Wobec powyższego należy przyjąć, iż mąż pozwanej działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Trudności wynikające z udowodnienia świadomości pokrzywdzenia wierzycieli wynikają z tego, iż jest ona kategorią psychiczną, nie poddaje się obserwacji osób trzecich, zatem nie jest możliwe w sposób bezpośredni jej dowieść - za wyjątkiem zeznań stron. Jednakże w przypadku braku takiego wiarygodnego dowodu taka możliwość istnieje poprzez wnioskowanie o niej na podstawie okoliczności towarzyszących, czyli faktów i dowodów, które pośrednio dają możliwość ustalenia czy spełniona została ta przesłanka. Samo oświadczenie dłużnika zaprzeczające chęci pokrzywdzenia wierzycieli jest w przypadku tego postępowania niewystarczające. Świadomość pokrzywdzenia można uznać za dowiedzioną jeżeli dłużnik wiedział o istnieniu wierzycieli oraz znał skutek dokonanej przez niego czynności, tj. wyjście z jego majątku tych składników, z których mógłby zaspokoić się wierzyciel. Spełnienie tych dwóch warunków powoduje, że należy przyjąć świadomość dłużnika, iż jego działania pokrzywdzą wierzycieli. Pozwany takie wnioskowanie może obalić dowodem przeciwnym i wskazać, że sposób wnioskowania na podstawie przedstawionych okoliczności i faktów jest błędne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 października 2014 r., 1 ACa 978/14, Lex 1567004). Działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli to rozeznanie i rozumienie, że zachowanie dłużnika może spowodować brak zaspokojenia się przez ogół jego wierzycieli. Taki stosunek psychiczny dłużnika do wiadomego skutku jego działania pozwala na przyjęcie, że chce on jego pokrzywdzenia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt V CSK 454/14, Lex 1771405). Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że hipoteka przymusowa na nieruchomości została wpisana w księdze wieczystej już w marcu 2014 roku, zaś na podstawie nakazu zapłaty z dnia 8 kwietnia 2014 roku z końcem kwietnia zostało wszczęte przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne - wszystko to przed dokonaniem przez małżonków podziału majątku. W ocenie Sądu korelacja czasu i chronologia wydarzeń przypadkowa nie jest, zatem z przywołanych faktów należy wywieść uprawniony wniosek o zamiarze K. P. przy podejmowaniu czynności związanych z zawarciem umowy majątkowej małżeńskiej i podziale majątku. Świadomość w znaczeniu przyjętym w regulacjach kodeksu cywilnego, w tym i art. 527 § 1 k.c., oznacza właściwą człowiekowi zdolność do zdawania sobie sprawy z własnego działania, jego uwarunkowań i konsekwencji. Przepis art. 527 § 1 K.c. zakłada ukierunkowanie świadomości na oznaczony wycinek świata zewnętrznego, chodzi tu o przewidywanie przez dłużnika konsekwencji dokonywanej czynności, a mianowicie, że skutek dokonanej czynności stanie się niewypłacalny, bądź pogłębi swą niewypłacalność. O świadomości dłużnika działania z pokrzywdzeniem wierzycieli można mówić, jeżeli dłużnik wie, że wskutek dokonanych czynności pewne aktywa z jego majątku wyjdą albo pewne do tego majątku nie wejdą, więc przysporzy to trudności wierzycielom z zaspokojeniem się. Pewność braku zaspokojenia wierzycieli nie jest przy tym wymagana zaś wystarczające jest przewidywanie, iż może to nastąpić oraz godzenie się dłużnika z takim stanem rzeczy (por. uzasadnienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 1 kwietnia 2015 roku wydanego w sprawie I ACa 25/15, publikowane w Lex Omega nr 1.724.093). W konkluzji dłużnik K. P. wiedząc o swoich zobowiązaniach wobec wierzycieli, podczas zawierania umowy ustanowienia rozdzielności majątkowej oraz umowy o podział majątku działał z zamiarem pokrzywdzenia swoich wierzycieli, w szczególności powoda spółkę (...).

Kolejną przesłanką skargi pauliańskiej, wskazaną w art. 527 § 1 k.c. jest „należyta staranność”. Pojęcie to jest pomocne przy możliwości zarzucenia osobie trzeciej niepodjęcia określonego działania, które da realną szansę uzyskania wiedzy o sytuacji dłużnika (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 27 lutego 2015 roku wydanego w sprawie I ACa 39/15, publikowane w Lex nr 1747288). Bezspornym jest w sprawie, że pozwana odbierała korespondencję kierowaną do jej męża od komornika. Choć nie zapoznawała się z treścią pism znajdujących się w kopertach i zamknięte przekazywała mężowi zadowolając się jego zdawkowymi odpowiedziami, to nie zachowała należytej staranności przy ocenie zachowania swojego partnera. Nadto, dowiedziawszy się o dużym zadłużeniu wobec

ZUS, jeszcze przed podpisaniem aktu notarialnego, tym bardziej dążyła do zawarcia umowy majątkowej i umowy o podział majątku. Należy podkreślić, iż pozwana jest dorosłą osobą, prowadzi gospodarstwo rolne, zatem posiada doświadczenie życiowe. Innymi słowy każdemu człowiekowi o chociażby przeciętnym doświadczeniu życiowym wiadomo, że kontakt ze strony komornika wiąże się nierozłącznie z egzekucją wobec dłużnika. Pozwana mimo, iż miała wiedzę o przychodzącej korespondencji nie próbowała się dowiedzieć od męża na temat kondycji finansowej jego przedsiębiorstwa, wierzyła mu rzekomo w wersję dotyczącą egzekucji prowadzonych przeciwko jego pracownikom i nie powiązała - mimo, że powinna - tych faktów z ujawnioną przed zawarciem przedmiotowej umowy hipoteką przymusową na znaczną kwotę.

Dla zasadności skargi pauliańskiej znaczenie ma także osiągnięcie przez osobę trzecią korzyści z dokonanej z dłużnikiem czynności. Charakter czynności pozostaje przy tym bez znaczenia. Na gruncie art. 527 k.c. pojęcie korzyści majątkowej należy rozumieć szeroko. Nie tylko jako nabycie prawa majątkowego o określonej wartości, ale również zwolnienie z zobowiązania, które powoduje, że pewne aktywa z majątku nie wychodzą (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 20 lutego 2014 r., I ACa 1064/13, LEX nr 1454539; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 września 2013 r., I ACa 564/13, LEX nr 138138; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1999 r., I CKN 287/98, LEX nr 147235).

W rozpoznawanej sprawie małżonkowie P. byli wpisani w księdze wieczystej jako właściciele na prawach ustawowej wspólności nieruchomości rolnej położonej we wsiach K. Ż. i A., a ich udziały w majątku wspólnym były równe - jak należy domniemywać. Po zawarciu umowy ustanowienia rozdzielnosci majątkowej małżonkowie podzielili majątek w ten sposób, że własność wskazanej nieruchomości nabyła pozwana A. P. (1) i z tego tytułu małżonkowie nie dokonali żadnych spłat ani dopłat. Z powyższego wynika, iż A. P. (1) otrzymała korzyść majątkową w postaci własności nieruchomości, zaś dłużnik w sposób oczywisty wyzbył się przypadającej mu części majątku nic nie otrzymując w zamian.

W końcowej części rozważań warto poddać ocenie stan niewypłacalności dłużnika oraz związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy wskazaną niewypłacalnością dłużnika a dokonaną przez niego czynnością w postaci ustanowienia rozdzielnosci majątkowej i podziału majątku. W niniejszej sprawie Sąd taki związek dostrzegł i wnioskuje o nim z przesłanek faktycznych, które legły u podstaw umorzeń postępowań egzekucyjnych prowadzonych z wniosku powoda przeciwko K. P.. Skoro dłużnik po dokonaniu podziału majątku nie posiadał żadnych aktywów, z których mógłby dokonać zaspokojenia wierzyciel, zaś przed jego dokonaniem posiadał udział w majątku wspólnym, do którego wchodziła nieruchomość - uznać należy iż taki związek istniał. W przypadku dłużnika K. P. chodzi więc o niewypłacalność rzeczywistą albo niewypłacalność w stopniu wyższym (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 26 marca 2015 roku wydanego w sprawie V CSK 320/14, publikowane w Lex Omega nr 1.677.142). Warto zaakcentować, iż wystarczającym jest istnienie *conditio sine qua non* powstania lub pogłębienia się niewypłacalności dłużnika, zatem nie chodzi tu o adekwatny związek przyczynowo - skutkowy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 24 lutego 2015 roku wydanego w sprawie I ACa 1707-14, publikowane w Lex Omega nr 1.665.083).

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego oraz przytoczonych przepisów prawa jak również przedstawionych poglądów judykatury Sąd uznał, że powód udowodnił przesłanki zasadności skargi pauliańskiej, zaś pozwana w sposób skuteczny nie zdołała ich zakwestionować i wobec powyższego uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. umowę o podział majątku wspólnego zawartą w dniu 19 maja 2014 roku pomiędzy pozwaną A. P. (1) i K. P. (sentencja wyroku w punkcie pierwszym).

Rozstrzygnięcie po kosztach Sąd oparł o art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu i zasądził od pozwanej kwotę 6.992,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na które składają się kwoty: 3.600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 3.375 zł tytułem opłaty od pozwu. Pozwana jako strona przegrywająca winna powodowi koszty te zwrócić w całości.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana zaskarżając go w całości, zarzucając mu:

1. dokonanie nieprawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie wskutek błędnego ustalenia, że pozwana nabyła nieodpłatnie udział w nieruchomości rolnej będącej przedmiotem umowy o podział majątku wspólnego z dnia 19.05.2014 r.;

2. naruszenie norm procesowych, które miały wpływ na wynik sprawy:

- art. 233 § 1 kpc, polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów, polegające na nie uwzględnieniu w całości zeznań pozwanej i świadka A. D., a także nie uwzględnieniu treści dokumentów znajdujących się w aktach rozwodowych dłużnika i pozwanej (w szczególności protokołów rozpraw i orzeczeń) w zakresie, w jakim wynikało z nich, że między dłużnikiem a pozwaną w dacie podpisywania przedmiotowego aktu notarialnego nie łączył ich stosunek bliskości, że pozwana nie wiedziała o możliwości pokrzywdzenia przez dłużnika jego ewentualnych wierzycieli, bowiem nie wiedziała o długach oraz że ani dłużnik ani pozwana nie działali w takim celu - bowiem jak wynika z prawidłowo ustalonego w tym zakresie stanu faktycznego z uwagi na romans dłużnika z inną kobietą pozwana zażądała rozdzielenia majątkowej i podziału majątku, zaś umowa ta była wynikiem rozliczeń pomiędzy ówczesnymi małżonkami oraz ich rodzicami z uwagi na poniesione na przedmiotową nieruchomość nakłady;

- art. 29. ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. 2015.615) oraz § 2 ust. 2, 3 oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.) przez ich nie zastosowanie wskutek nie zasądzenia na rzecz pełnomocnika z urzędu pozwanej kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu przed Sądem Rejonowym;

- art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez jego niezastosowanie i obciążenie pozwanej kosztami postępowania w sprawie.

3. naruszenie prawa materialnego:

- art. 527 § 3 kc, przez błędne uznanie, iż w dacie 19.05.2014 r., tj dniu podpisania przez pozwaną i dłużnika umowy o podział majątku wspólnego, pozwaną i dłużnika łączył stosunek bliskości, a co za tym idzie błędnego uwzględnienia istnienia domniemania wskazanego w tym przepisie;

- art. 528 kc przez niewłaściwe uwzględnienie w sprawie istnienia domniemania polegającego na tym, iż jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli;

- art. 527 § 1 i 2 kc poprzez ich niewłaściwe uwzględnienie w sprawie i w konsekwencji uwzględnienie roszczenia powoda;

- art. 6 kc przez jego naruszenie wskutek nieudowodnienia roszczenia przez powoda.

Wskazując na powyższe, pełnomocnik pozwanej z urzędu wnosił o:

zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje, a także zasądzenie od Skarbu Państwa - Kasy Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. na rzecz adwokat K. R. kwoty 4.428,00 zł tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej A. P. (1) z urzędu w postępowaniu I instancyjnym oraz kosztów postępowania zażaleniowego ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi rejonowemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania odwoławczego.

Nadto wniosła o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej A. P. (1) z urzędu za obie instancje, z uwagi na nie zawarcie rozstrzygnięcia o powyższym przez Sąd I instancji i braku stosownego orzeczenia w tym przedmiocie

pomimo wniosku pełnomocnika o uzupełnieniu! wyroku czy złożonego zażalenia. Oświadczyła, iż koszty te nie zostały przez pozwaną opłacone ani w całości ani w części.

Zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim zawarte w pkt. 2 wyroku z dnia 29.06.2016r., sygn. akt: I C 1934/15 w przedmiocie kosztów procesu złożył pełnomocnik powoda.

Zaskarżył postanowienie w części w której Sąd nie przyznał stronie powodowej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniach zażaleniowych.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wydane orzeczenie a to art. 98 k.p.c. w zw. z art. 109 § 2 k.p.c. poprzez błędną interpretację i pominięcie przy ustalaniu kosztów poniesionych przez strony zasadności zwrotu kosztów procesu tj. zarówno opłaty od zażalenia z dnia 16.11.2015r. na postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 05.11.2015r. (w kwocie 30,00zł) jak i kosztów zastępstwa procesowego wynagrodzenia adwokata w wysokości 900,00zł w tym postępowaniu zażaleniowym pomimo, iż stroną wygrywającą była strona powodowa oraz kosztów zastępstwa procesowego wynagrodzenia adwokata w wysokości 450,00zł w postępowaniu zażaleniowym powstałym na skutek zażalenia pozwanej na Postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 10.02.2016r. bowiem w tym postępowaniu pozwana jest w części stroną wygrywającą, a w części wygrywającą była strona powodowa.

W związku z powyższym wnosił o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia zawartego w pkt. 2 wyroku, poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda dodatkowo kwoty 1.380,00 zł a więc łącznej wysokości zwrotu kosztów procesu w kwocie 8.372,00zł.;
2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił:

Pozwana A. P. (1) w dniu **17 grudnia 2015 roku** złożyła pozew o rozwód bez orzekania o winie.

Pozwana w pozwie z dnia 17 grudnia 2015 roku stwierdziła, że przypuszcza, iż mąż ma inną kobietę, a pozwany przyznał zeznając w charakterze strony w dniu 04.02.2016 roku, że od półtora roku ma inną kobietę.

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 roku Sąd Okręgowy rozwiązał małżeństwo pozwanej bez orzekania o winie.

(dowód: pozew k. 3-5, protokół rozprawy k. 19-21, wyrok k. 23-24)

Pozwana otrzymała z ZUS, adresowaną do pozwanej, decyzję stwierdzającą, że K. P. jest dłużnikiem ZUS łącznie na kwotę 44.439,77zł, którą osobiście odebrała w dniu **10.03.2014 roku**.

Zawiadomienie o wpisaniu hipoteki przymusowej na nieruchomości, którą w podziale majątku pozwana otrzymała na wyłączną własność bez spłaty, adresowane do pozwanej, pozwana odebrała osobiście w dniu **18 kwietnia 2014 roku**.

Powyższe zawiadomienie adresowane do męża K. P. pozwana odebrała w tym samym dniu - 18 kwietnia 2014 roku.

(dowód: dokumenty księgi wieczystej prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. KW nr decyzja k. 63, potwierdzenie odbioru k. 65, zawiadomienie k. 70, potwierdzenie odbioru k. 72, potwierdzenie odbioru k. 73)

Apelację pozwanej jako niezasadną należało oddalić.

Sąd Okręgowy podziela i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w treści zebranego w sprawie materiału dowodowego, a ocena dowodów przeprowadzona przez ten Sąd nie przekracza granic swobodnej oceny zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c.

Zarzuty apelacji dotyczące naruszenia 233 § 1 k.p.c. są chybione i stanowią jedynie polemikę z prawidłowo poczynionymi przez Sąd Rejonowy ustaleniami stanu faktycznego.

Sąd odwoławczy, niezależnie od tego, czy prowadzi sam postępowanie dowodowe, czy jedynie weryfikuje ustalenia faktyczne dokonane przez sąd pierwszej instancji, ma obowiązek samodzielnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie. Jednakże - jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego - zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może być uznany za zasadny jedynie w wypadku wykazania, że ocena materiału dowodowego jest rażąco wadliwa czy w sposób oczywisty błędna, dokonana z przekroczeniem granic swobodnego przekonania sędziowskiego, wyznaczonych w tym przepisie. Sąd drugiej instancji ocenia bowiem legalność oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy, czyli bada czy zostały zachowane kryteria określone w art. 233 § 1 k.p.c. Należy zatem mieć na uwadze, że - co do zasady - Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, dokonując wyboru określonych środków dowodowych. Jeżeli z danego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona tylko wtedy gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych (por. przykładowo postanowienie z dnia 11 stycznia 2001 r., I CKN 1072/99, Prok. i Pr. 2001 r., nr 5, poz. 33, postanowienie z dnia 17 maja 2000 r., I CKN 1114/99, nie publ., wyrok z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000 r., nr 7-8, poz. 139).

Wbrew zarzutowi apelacji, z zebranego w sprawie materiału dowodowego (w tym dodatkowych ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy) nie wynika, aby w dacie podpisywania przedmiotowego aktu notarialnego tj. w dniu 19 maja 2014 roku dłużnika i pozwanej nie łączył stosunek bliskości. Brak również podstaw, aby uznać, że pozwana nie wiedziała o możliwości pokrzywdzenia przez dłużnika jego ewentualnych wierzycieli. Wiedziała bowiem o długach męża. Wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji pozwana A. P. (1) dopiero w dniu **17 grudnia 2015 roku**, a więc ponad półtora roku po podziale majątku złożyła pozew o rozwód bez orzekania o winie, a wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 roku Sąd Okręgowy rozwiązał małżeństwo pozwanej z dłużnikiem bez orzekania o winie. Nawet, gdy przyjąć, że pojawiła się inna kobieta w życiu dłużnika to z zebranego materiału wynika, że nastąpiło to dopiero po dokonaniu podziału majątku wspólnego, bowiem pozwana w pozwie z dnia 17 grudnia 2015 roku stwierdziła, że tylko przypuszcza, że mąż ma inną kobietę, a pozwany przyznał zeznając w charakterze strony w dniu 04.02.2016 roku, że od półtora roku **ma inną kobietę, a więc od września 2014 roku**.

Nietrafny jest podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 527 § 3 kc. Zasadnie Sąd Rejonowy przyjął, iż pełnomocnik pozwanej nie obalił domniemania wynikającego ze stosunku bliskości pozwanej i jej męża – dłużnika, z którego wynika, że osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Strony były małżeństwem, zgodnie znieśli wspólność majątkową małżeńską, zgodnie podzielili się majątkiem jeszcze długo przed rozwodem zanim pojawiła się inna kobieta w życiu dłużnika, zgodnie się rozwiedli. Z istoty małżeństwa wynika stosunek bliskości, małżonkowie mają wiedzę na temat swoich interesów, finansów, większą wiedzę niż inne osoby chociażby ze względu na wspólne gospodarstwo domowe, konieczność utrzymania dzieci, domu.

Pełnomocnik w uzasadnieniu apelacji podaje, że pozwana dopiero przy załatwianiu spraw związanych z przedmiotową umową dowiedziała się o zadłużeniu w ZUS-ie. Wynikało to bowiem z księgi wieczystej, którą dłużnik był zmuszony

przedstawić do aktu notarialnego. Gdyby nie ten obowiązek pozwana o tym zadłużeniu nie wiedziałaby do chwili obecnej; co nie jest prawdą.

Niezasadny jest więc zarzut apelacji, że pozwana nie miała wiedzy o długach męża przed zawarciem umowy o rozdzielnosci majątkowej i umowy o podział majątku wspólnego. Jak wynika z ustaleń faktycznych otrzymała z ZUS, decyzję stwierdzającą, że K. P. jest dłużnikiem ZUS łącznie na kwotę 44.439,77zł, którą osobiście odebrała w dniu **10.03.2014 roku**.

Pozwana również odebrała osobiście w dniu **18 kwietnia 2014 roku** zawiadomienie o wpisaniu hipoteki przymusowej na nieruchomości, którą w podziale majątku otrzymała na wyłączną własność bez spłaty. A więc korespondencja dotycząca długów męża w ZUS-ie przychodziła nie tylko do dłużnika, ale i osobiście do pozwanej, z którą z całą pewnością się zapoznała, a już na pewno miała obowiązek i możliwość zapoznania się z treścią w/w dokumentów.

Na uwagę zasługuje również okoliczność, że pozwana odebrała też korespondencję pochodzącą od komorników adresowaną do męża i przekazywała ją mężowi, nie otrzymywała od męża pieniędzy na utrzymanie dzieci i rodziny, a więc miała wiedzę na temat kłopotów finansowych i długów męża.

Dodatkowo należy przypomnieć, że nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Częstochowie, **w dniu 8 kwietnia 2014 roku**, w sprawie o sygnaturze akt V GNe 75/14 zasądzono od K. P. na rzecz powoda kwotę 138.613,67 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz obciążono K. P. kosztami sądowymi w kwocie 1.733 zł. kosztami zastępstwa procesowego w wysokości 3.617 zł. W dniu **28.04.2014 roku** został złożony przez powoda wniosek o wszczęcie postępowania zabezpieczającego na podstawie powyższego nakazu zapłaty (postępowanie w sprawie (...)). Już 21 dni po złożeniu przez powoda wniosku o wszczęcie postępowania zabezpieczającego, w dniu **19 maja 2014 roku**, pozwana i jej mąż – dłużnik zawarli umowę ustanowienia rozdzielnosci majątkowej oraz umowę o podział majątku wspólnego. Chronologia powyższych wydarzeń ewidentnie świadczy o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela a pozwana o tym wiedziała.

Nietrafny jest również zarzut naruszenia art. 528 kc. Pozwana w żaden sposób nie udowodniła, aby brak spłaty dla dłużnika z połowy majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską był wynikiem rozliczeń pomiędzy ówczesnymi małżonkami oraz ich rodzicami z uwagi na poniesione na przedmiotową nieruchomość nakłady. Z dokumentu w postaci aktu notarialnego wynika wprost, że w dniu **19 maja 2014 roku** pozwana i jej mąż zawarli umowę ustanowienia rozdzielnosci majątkowej oraz umowę o podział majątku wspólnego. Zgodnie z treścią aktu małżonkowie dokonali podziału majątku wspólnego w ten sposób, że własność zabudowanej nieruchomości rolnej położonej we wsiach K. Ż. i A. w gminie Ł., w powiecie (...), o powierzchni 7,9539 ha, składającą się z działek o numerach ewidencyjnych: (...) nabywa A. P. (1). Strony umowy określiły wartość majątku na łączną kwotę 135.000,00 zł oraz oświadczyły, iż nie dokonują pomiędzy sobą żadnych spłat ani dopłat, że niniejszy podział obejmuje cały ich majątek, jaki był objęty wspólnością ustawową. Nawet, gdyby rodzice ponieśli jakieś nakłady to oni byłiby uprawnieni do żądania ich zwrotu a nie pozwana.

Pozwana w wyniku podziału majątku otrzymała cały majątek wspólny bez jakiegokolwiek spłaty na rzecz dłużnika, a więc z całą pewnością udział w majątku wspólnym w wielkości 1/2 części przypadający dłużnikowi otrzymała pozwana nieodpłatnie. Sąd Rejonowy nie naruszył, więc też przepisów art. 527 § 2 kc, bowiem nie ulega wątpliwości, że dłużnik wskutek braku spłaty z podziału majątku stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż przed dokonaniem czynności w postaci umowy o podział majątku.

A w konsekwencji Sąd Rejonowy zasadnie uwzględnił żądanie pozwu nie dopuszczając się naruszenia przepisów art. 527 § 1 kc.

Mając powyższe ustalenia i rozważania na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanej na podstawie art. 385 kpc jako bezzasadną.

Zasadne są natomiast zarzuty podniesione przez pełnomocnika powoda zawarte w zażaleniu na postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim zawarte w pkt. 2 wyroku z dnia 29.06.2016r., sygn. akt: I C 1934/15 w przedmiocie kosztów procesu, które zaskarżył w części, w której Sąd nie przyznał stronie powodowej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniach zażaleniowych.

Sąd Rejonowy wskazał w uzasadnieniu, że pozwana jako strona przegrywająca winna zwrócić powodowi koszty procesu w całości, ale uszło uwadze Sądu, że w trakcie procesu toczyły się dwa postępowania zażaleniowe.

Rację ma skarżący, że Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenie przepisów art. 98 k.p.c. w zw. z art. 109 § 2 k.p.c. poprzez błędną interpretację i pominięcie przy ustalaniu kosztów poniesionych przez powoda zasadności zwrotu kosztów procesu tj. opłaty od zażalenia z dnia 16.11.2015r. na postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 05.11.2015r. w kwocie 30,00zł oraz kosztów zastępstwa procesowego wynagrodzenia adwokata w wysokości 900,00zł w tym postępowaniu zażaleniowym pomimo, iż stroną wygrywającą była strona powodowa oraz kosztów zastępstwa procesowego wynagrodzenia adwokata w wysokości 450,00zł w postępowaniu zażaleniowym powstałym na skutek zażalenia pozwanej na Postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 10.02.2016r., bowiem w tym postępowaniu pozwana była w części stroną wygrywającą, a w części wygrywającą była strona powodowa.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc zmienił zaskarżone postanowienie zawarte w pkt. 2 wyroku, poprzez podwyższenie zasądzonej kwoty 6.992,00zł do kwoty 8.372,00zł.

O kosztach postępowania za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6, § 10 ust. 1 pkt 1, § 10 ust. 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) oraz w związku z § 21, zgodnie z którym do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Sąd na podstawie § 2 pkt 6, § 10 ust. 1 pkt 1, § 15 ust. 1 w związku z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) przyznał na rzecz adwokata K. R. kwotę 4.428,00zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu odwoławczym, którą to kwotę nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa- Sądu rejonowego w Piotrkowie Tryb.